ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
з наукової роботи
Полтавського державного
медичного університету
професор _____ **І.П. Кайдашев**
«___» _____ 2023 р.

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

за результатами фахового семінару при Полтавському державному медичному університеті щодо попередньої експертизи дисертаційної роботи здобувача

КУЗЬ ІРИНИ ОЛЕКСІЇВНИ

за темою «Профілактика і лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом 1 типу», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю

221 – Стоматологія

(протокол № 24 від 23 листопада 2023 року)

Голова засідання - д.мед.н., професор Король Д.М.

Секретар засідання - к.б.н., доцент Соколенко В.М.

На засіданні були присутні: проректор з наукової роботи д.мед.н., професор Кайдашев І.П., співробітники кафедри дитячої терапевтичної стоматології зав. каф., д.мед.н., професор Каськова Л.Ф., к.мед.н., доцент Хміль О.В, кафедри дитячої хірургічної стоматології: к.мед.н, доцент Лохматова Н.М., к.мед.н., доцент Попело Ю.В.; співробітники кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології: зав. каф., д.мед.н., професор Ткаченко І.М., к.мед.н., доцент Марченко І.Я.; співробітники кафедри терапевтичної стоматології: зав. каф., д.мед.н., професор Петрушанко Т.О., д.мед.н, професор Ніколішин А.К., д.мед.н., доцент Марченко А.В.; завідувач кафедри пропедевтики хірургічної стоматології д.мед.н., професор Новіков В.М.; завідувач кафедри громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою д.мед.н., професор Голованова І.А.; доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів к.мед.н. Галич Л.Б.; співробітники кафедри хірургічної стоматології: зав. каф., к.мед.н., доцент Локес К.П., д.мед.н., професор кафедри Авєтіков Д.С.; співробітник кафедри патофізіології к.мед.н., доцент Акімов О.Є; співробітник кафедри педіатрії №2 к.мед.н., доцент Нєсіна І.М.; співробітники кафедри дитячої стоматології к.мед.н, доцент Максименко А.І., к.мед.н., доцент Поліщук Т.В., доц.Труфанова В.П., ас.Мосієнко А.С., співробітник кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів к.мед.н., доцент Гуржій О.В, к.мед.н., доцент Хміль Т.А., к.мед.н. Карпенко О.А., к.м.н. Шликова О.А.

Всього присутніх: 25 осіб.

Порядок денний:

Попередня експертиза дисертаційної роботи здобувача кафедри дитячої стоматології Кузь Ірини Олексіївни Кузь Ірини Олексіївни на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 – Стоматологія.

Тема дисертації затверджена на засіданні проблемної комісії Української медичної стоматологічної академії – нині Полтавський державний медичний університет (протокол №57 від 22 жовтня 2018 року).

Дисертація виконана на базі Полтавського державного медичного університету (раніше Українська медична стоматологічна академія).

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор Шешукова Ольга Вікторівна, завідувач кафедри дитячої стоматології.

Рецензенти:

Каськова Людмила Федорівна, д.мед.н., професор кафедри дитячої терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету, має 3 наукові публікації, опублікованих за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача, з яких 1 публікація у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection; не входила до складу разових спеціалізованих рад більше восьми разів протягом останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобула науковий ступінь кандидата та доктора наук більш ніж за п'ять років до моменту створення спеціалізованої вченої ради.

Хміль Олена Всеволодівна, к.мед.н., доцент, доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології, має 3 наукові публікації, опублікованих за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача, з яких 1 публікація у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection; не входила до складу разових спеціалізованих рад більше восьми разів протягом останнього року та не входить до числа близьких осіб здобувача; здобула науковий ступінь кандидата наук більш ніж за п'ять років до моменту створення спеціалізованої вченої ради.

Слухали: доповідь здобувача Кузь Ірини Олексіївни.

Текст доповіді:

Вельмишановний голово, вельмишановні члени фахового семінару, присутні.

Всесвітня організація охорони здоров'я та Організація Об'єднаних Націй визначили цукровий діабет як найбільш небезпечний виклик усій

світовій спільноті в XXI столітті. Цукровий діабет за темпами зростання поширеності випереджає всі неінфекційні захворювання.

Дані вітчизняних дослідників свідчать про те, що від усіх хворих на цукровий діабет I типу діти та підлітки складають 8-10%, тобто, 1 з кожних 500 дітей та 1 з 200 підлітків в Україні хворіють на цукровий діабет.

Встановлено, що запальні процеси в пародонті частіше зустрічаються у дітей з загальносоматичними захворюваннями, особливо ендокринними захворюваннями. Судинні зміни в тканинах пародонта у дітей з ЦД спостерігаються раніше, ніж в інших органах. При обстеженні дітей з цукровим діабетом в 50% випадків виявляється ураження пародонту.

Метою роботи є підвищення ефективності лікування та профілактики хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом I типу шляхом розробки лікувально-профілактичного комплексу на основі визначених прогностичних критеріїв.

Завдання дослідження

- Вивчити структуру захворюваності тканин пародонту, з'ясувати особливості клінічного перебігу ХКГ у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом I типу.
- Визначити ступінь обізнаності дітей з ЦД 1 типу та їх батьків щодо гігієни порожнини рота, визначити їх провідні помилки.
- Визначити рівень ІЛ-18 в ротовій рідині соматично здорових дітей та дітей, хворих на цукровий діабет I типу, що мають здоровий пародонт та гінгівіт.
- На основі отриманих даних визначити прогностичні критерії схильності до хронічного катарального гінгівіту дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом I типу.
- Дослідити стан балансу в циклі NO (критерію поляризації макрофагів) ротовій рідині дітей з цукровим діабетом I типу.

- Розробити та обґрунтувати комплекс лікувально-профілактичних заходів, оцінити ефективність розробленого комплексу в дітей з цукровим діабетом I типу.

Для вирішення поставленої мети і завдань дослідження нами було обстежено 258 дітей віком від 6 до 14 років: 129 без соматичної патології (без ознак запалення ясен та хворих на хронічний катаральний гінгівіт) та 129 хворих на цукровий діабет I типу (без ознак запалення в пародонті та хворих на хронічний катаральний гінгівіт), які проживають на території Полтави та Полтавської області.

Стоматологічний статус досліджували за допомогою загальноприйнятних методів Всесвітньої організації охорони здоров'я. Для оцінки гігієнічного стану порожнини рота використали гігієнічний індекс за Ю.О. Федоровим і В.В. Володкіною, індекс Гріна-Вермільона .

Стан тканин пародонту визначали за допомогою індекса РМА в модифікації Parma, парадонтального індексу за Сілнес-Лое та індексу кровоточивості сосочків за Мюлеман. Проводили анкетування та визначали рівень прозапального Іінтерлейкіну вісімнадцять та стан балансу в циклі NO.

Нами виявлено, що рівень ураженості карієсом серед дітей з цукровим діабетом I типу незначно, але менший, ніж у дітей без соматичних патологій. Ми вважаємо, що діти, хворі на цукровий діабет I типу, більш дисципліновані, вмотивовані та дбайливі, щодо стану свого здоров'я, в тому числі стоматологічного.

У 68% дітей нами був діагностований флюороз (переважно I та II ступенів), що відповідає загальним даним місту та області. Найвищі значення індексів гігієни ротової порожнини як за індексом Федорова-Володкіної, так і за індексом Green - Vermillion) були визначені у дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні цукрового діабету I типу. У дітей без соматичних патологій та зі здоровим пародонтом стан гігієни порожнини рота був визначений, як хороший.

У соматично здорових дітей з хронічним катаральним гінгівітом та дітей з цукровим діабетом І типу без ознак хронічного катарального гінгівіту індекс гігієни за Федоровим-Володкіною та Green, Vermillion – задовільний. У соматично здорових дітей з хронічним катаральним гінгівітом показники пародонтальних індексів відповідають легкому ступеню гінгівіту.

Сукупність даних пародонтальних індексів у дітей з хронічним катаральним гінгівітом на фоні цукрового діабету І типу свідчать про середній ступінь тяжкості гінгівіту. Тобто, запальний процес в яснах цих дітей виражений у вірогідно важчому ступені.

Для визначення провідних ланок патогенезу хронічного каарального гінгівіту у дітей з цукровим діабетом І типу нами було поглиблено обстежено 82 дітей молодшого шкільного віку, а саме, 13 дітей із клінічно здоровим пародонтом та відсутніми супутніми захворюваннями; 13 дітей без супутніх захворювань, е яким було діагностовано хронічний катаральний гінгівіт; 26 дітей з ЦД І типу без ознак запалення пародонту; 30 дітей з ЦД І типу, в яких було діагностовано хронічний катаральний гінгівіт.

Нами визначено, що вміст ІЛ-18 в ротовій рідині групи пацієнтів з цукровим діабетом І типу та хронічним катаральним гінгівітом був найвищим та перебільшував такий у дітей з ЦД без ознак запалення ясен. Нами був розроблений алгоритм прогнозування рівня ІЛ-18 в ротовій рідині дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні цукрового діабету І типу шляхом встановлення зв'язку між рівнем ІЛ-18 та індексом оцінки стану тканин пародонту згідно зі шкалою Sillness, Loe.

За результатами проведеного нами дослідження визначено, що цукровий діабет І типу призводить до збільшеної продукції NO в порожнині рота за рахунок впливу на активність iNOS. Поєднання системного фактору (цукровий діабет І типу) та місцевого (хронічний катаральний гінгівіт) призводить до дерегуляції циклу NO та посилення конкуренції між NOS та аргіназою..

Аналіз даних анкетування показав, що діти та їх батьки мають низьку інформованість щодо догляду за порожниною рота - стоматологічні фобії мають 63% батьків; тільки 30% батьків дітей звертаються до стоматолога для планового огляду та лише біля 5% з приводу ХКГ; занепокоєні шкідливими звичками дитини 17% батьків. Електричною зубною щіткою користується 8,5% дітей, дочищають дитині зуби всього 11% батьків.

Виходячи з отриманих даних дітям з хронічним катаральним гінгівітом на фоні цукрового діабету I типу було запропоновано власно розроблена патогенетична схема лікування. Після професійної гігієни ротової порожнини, навчання її тправилам рекомендували зубну пасту та ополіскувач з екстрактом виноградних кісточок «BIOMED SENSITIVE/СЕНСИТИВ» та м'яку зубну щітку. Додатково перорально антиоксидант «Аскорутин» (ТОВ «Агрофарм», Україна), полоскання ротової порожнини антисептичним розчином «Сангіва» протягом 5 днів та призначали пробіотик для розсмоктування в порожнині рота «БіоГая Продентіс». Пацієнтам з ХКГ без соматичної патології призначали стандартний комплекс лікування згідно протоколу стандартного протоколу, що включав призначення для індивідуальної гігієни порожнини рота зубної пасти та ополіскувача «BIOMED SENSITIVE», спрей «Стоматофіт А МІНІ»; нестероїдний протизапальний гель «Холісал»; ополіскувач «Хлоргексидин Дента. Курс лікування проводили протягом 14 днів.

Аналізуючи дані гігієнічних індексів в групі дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіті на фоні цукрового діабету I типу, ми виявили статистично достовірну різницю і через 1 місяць, і через 3 місяці, і через 6 місяців, і через 1 рік. Гігієнічний індекс за Федоровим - Володкіною та Green, Vermillion до лікування відповідав незадовільній гігієні порожнини рота, через 1 місяць гігієна порожнини рота покращилась до рівня хорошої.

Через 3 та 6 місяців рівень гігієни порожнини рота стабілізувався і продовжував залишатись на тому ж рівні (хороша гігієна). Через 1 рік стан гігієни відповідав задовільному стану гігієни. Ми відмітили позитивний

вплив розробленої нами лікувально-профілактичної схеми на рівень гігієни порожнини рота обстежених дітей як у короткі строки, так і у віддалений термін спостереження.

Індекс РМА в групі дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні цукрового діабету I типу складав 40%, що свідчило про середній ступінь запального процесу. Через 1 місяць після лікування це значення зменшилось більш, ніж в 4 рази і відповідало легкому ступень. Через 3 місяці, 6 місяців та через 1 рік вищевказаний індекс незначно збільшився, проте був в середньому вдвічі нижче, ніж до лікування. Гігнівальний індекс (GI) за Loe, Silness та індекс кровоточивості за Mühlemann H.R. до лікування свідчили про середній ступінь запалення. Через 1 місяць ці показники знизились в середньому вдвічі до рівня легкого запалення. Через 3 місяці, 6 місяців та 1 рік дані індекси стабілізувалися на рівні легкого ступеню запалення.

Через 1 місяць після призначення розробленого нами лікувального комплексу ми відзначили статистично вірогідне зниження активності iNOS, при цьому активність аргіназ та концентрація нітритів статистично вірогідно збільшилися, порівняно з показниками до лікування. Через 3 місяці і 6 місяців після призначення розробленого нами лікувально-профілактичного комплексу в даній групі дітей відмічається однакова динаміка змін біохімічних показників ротової рідини, яка характеризується збільшенням активності iNOS і концентрації нітритів, а також зниженням активності аргіназ. Динаміка значень сукупності гігієнічних та парадонтальних індексів, а також біохімічні показники ротової рідини в групі дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні цукрового діабету I типу, свідчить про нормалізуючий вплив розробленого нами лікувально – профілактичного комплексу на стан пародонту та рівень гігієни порожнини рота.На висновках і практичних рекомендаціях дозвольте не зупинятися

Дякую за увагу!

Було задано 20 питань на які дисертант надав вичерпну відповідь.

В дискусії взяли участь: д.мед.н., професор Аветіков Д.С., д.мед.н., професор Ніколішин А.К., д.мед.н., професор Новіков В.М., д.мед.н., професор Петрушанко Т.О., д.мед.н., професор Кайдашев І.П., д.мед.н., професор Голованова І.А., д.м.н. Марченко А.В., к.мед.н. доцент Галич Л.Б., к.мед.н., Шликова О.А.

1. Актуальність теми. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) та Організація Об'єднаних Націй (ООН) визначили цукровий діабет (ЦД) як найбільш небезпечний виклик усій світовій спільноті в XXI столітті. Цукровий діабет за темпами зростання поширеності випереджає всі неінфекційні захворювання. Дані вітчизняних дослідників свідчать про те, що від усіх хворих на цукровий діабет I типу діти та підлітки складають 8-10%, тобто 1 з кожних 500 дітей та, відповідно, 1 з 200 підлітків в Україні хворіють на цукровий діабет.

Похилько В.І., Цвіренко С.М. та співавтори, 2017, провели аналіз поширеності та захворюваності на цукровий діабет серед дитячого населення Полтави та Полтавської області. За даними їх дослідження показник поширеності зріс на 21,5% у період з 2007 по 2016 рік і протягом всього вищезазначеного терміну перевищував відповідний загальноукраїнський показник; показник поширеності цукрового діабету серед дітей віком від 0 до 6 років зріс на 125%, тобто більше, ніж вдвічі.

Запальні захворювання тканин пародонту серед дитячого контингенту займають провідне місце в структурі стоматологічної патології і їх поширеність за даними сучасних науковців варіює від 33% до 97%. Встановлено, що запальні процеси в пародонті частіше зустрічаються у дітей з загальносоматичними захворюваннями, особливо ендокринними захворюваннями.

При цукровому діабеті I типу, кінцеві продукти гліколізу, накопичені в моноцитах внаслідок гіперглікемії, збільшують оксидний стрес в клітинах і активують транскрипційний ядерний фактор - NF-κB, який впливає на фенотип макрофагів і призводить до збільшення продукції запальних

цитокінів. Прозапальний інтерлейкін-18 (ІЛ-18), можливо, є одним з основних цитокінів, що залучений в розвиток патологічних процесів і деструкцію тканин пародонта. Рівень ІЛ-18 підвищено при різних хронічних запальних захворюваннях, в тому числі ЦД. Зміст ІЛ-18 у ясенній рідині збільшується пропорційно тяжкості запалення пародонта. Підвищення рівня прозапальних цитокінів призводить до розвитку оксидативного стресу і стимуляції подальшого розпаду тканин пародонта. Одну з центральних ролей у розвитку запалення відіграють макрофаги, набуваючи, залежно від мікрооточення, або прозапального М1, або протизапального М2 фенотипу. Одна з відмінностей між М2 і М1 полягає в тому, що в М2 продуктами метаболізму аргініну є орнітин і поліаміни, тоді як у М1 – оксид азоту та цитрулін. Таким чином, визначення показників експресії індуцибельної ізоформи ферменту синтази оксиду азоту (iNOS) дає можливість оцінити поляризацію макрофагів у бік «класично» активованих М1 із значним утворенням оксиду азоту та інших прозапальних цитокінів та медіаторів.

Вивчення балансу в циклі NO та активності iNOS сприятиме визначенню особливостей поляризації та диференціювання макрофагів у різні функціональні типи М1 або М2. Рівень ІЛ-18 в ротовій рідині дітей молодшого шкільного віку, хворих на цукровий діабет І типу, до теперішнього часу не визначений.

2. Тема дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії затверджена на засіданні Вченої ради навчально-наукового інституту післядипломної освіти Української медичної стоматологічної академії (протокол № 2 від 30 жовтня 2018 року) та засіданні проблемної комісії Української медичної стоматологічної академії (протокол №57 від 22 жовтня 2018 року).

3. Зв'язок теми із державними або галузевими науковими програмами та планами робіт установи. Дисертаційна робота виконувалась в рамках науково-дослідної роботи НДІ Генетичних та імунних основ розвитку патології та фармакогенетики Української медичної

стоматологічної академії (№ держреєстрації 0117U005251) та спільної з кафедрою педіатрії №2 УМСА планової науково – дослідної роботи «Вивчення патогенетичних механізмів реалізації найбільш поширених захворювань дитячого віку, оптимізації діагностики та лікування» 2017-2021 рр. (№ держреєстрації 0117U004683), а також в рамках науково-дослідної роботи кафедри дитячої стоматології ПДМУ «Удосконалення прогнозування, діагностики, лікування та профілактики захворювань зубів та пародонту у дітей з урахуванням екзогенних та ендогенних факторів ризику» 2022-2026 рр. (№ держреєстрації 0122U000204).

4. Особистий внесок здобувача у дисертації. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням. За участі наукового керівника визначено тему, поставлена мета, намічені завдання. Автором особисто виконано реферування та критична оцінка літературних джерел з проблеми, що вивчалася, клінічні і лабораторні дослідження, проведена систематизація та аналіз отриманих результатів, формулювання основних наукових положень, висновків, практичних рекомендацій. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, участь дисертанта є провідною, здобувачу належать матеріали та висновки.

Клінічні дослідження проведені на базі кафедри дитячої стоматології Полтавського державного медичного університету, комунального підприємства «Дитяча міська клінічна лікарня полтавської міської ради» (КП «ДМКЛ ПМР»). Лабораторні дослідження проводились на базі Науково-дослідного інституту генетичних та імунологічних основ розвитку патології та фармакогенетики Полтавського державного медичного університету, м. Полтава та на базі кафедри патофізіології Полтавського державного медичного університету. Перед початком дослідження було отримано схвалення комісії з біоетики Полтавського державного медичного університету.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертаційна робота Кузь І.О. ґрунтується на аналізі

результатів обстеження 258 дітей 6-14 років соматично здорових та з цукровим діабетом 1 типу та різним станом запалення ясен та поглибленого дослідження 82 дітей молодшого шкільного віку з використанням сучасних клінічних, біохімічних та імунологічних, досліджень, які відповідають меті і завданням дослідження. Організація дослідження і методи статистичного аналізу є методологічно вірними. Статистична обробка проведена коректно і в повному обсязі, достовірність отриманих результатів не викликає сумнівів. Представлені автором положення і висновки обґрунтовані одержаними даними і є логічним наслідком результатів досліджень.

6. Характеристика первинної документації. Комісія, затверджена наказом № 78-н від 7 листопада 2023 року, у складі: голова комісії: Ткаченко П.І., д.мед.н., завідувач кафедри дитячої хірургічної стоматології, члени комісії: Гуржій О.В., к.мед.н., завідувач кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів; Поліщук Т.В., к.мед.н., доцент ЗВО кафедри дитячої стоматології; Скрипник В.П. – головний метролог;встановила, що документи представлені в повному обсязі, оформлені необхідним чином (пронумеровані, прошнуровані, скріплені печаткою). Порушень у ведені та оформлені первинних документів не знайдено.

Цифровий матеріал у перевірених комісією документах повністю базується на фактичному матеріалі проведених Кузь І.О. досліджень. Достовірність результатів підтверджується цифровим матеріалом статистичної бази даних.

7. Висновок комісії з питань етики. Структура, дизайн, зміст і документальний супровід дослідження були визнані локальною комісією з питань біомедичної етики Української медичної стоматологічної академії (нині Полтавський державний медичний університет) (протокол №171 від 27.02.2019 р.) як такі, що відповідають вимогам Гельсинської декларації "Етичні принципи медичних досліджень за участю людини у якості об'єкта дослідження", прийнятою 18-ою Генеральною асамблеєю Всесвітньої медичної асоціації (м. Гельсінкі, Фінляндія, 1964 р.) з подальшими

переглядами, Етичному кодексу лікаря України, Етичному кодексу науковця України. Відповідно цим вимогам до включення у дослідження у всіх законних представників новонароджених була отримана інформована згода на участь у дослідженні, яка була оформлена у вигляді письмового акту за їх підписом. Порушень морально-етичних норм при проведенні науково-дослідної роботи не виявлено.

8. Наукова новизна роботи. Доповнені дані про ступінь важкості та перебіг хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом I типу. У дітей, хворих на цукровий діабет I типу, визначений середній ступень запалення ясен (індекс PMA=42,77±1,3%) у порівнянні з соматично здоровими дітьми, які мали легку ступінь тяжкості хронічного катарального гінгівіту за даними індексу PMA (22,82±0,78%).

Досягла подальшого розвитку концепція етіології та патогенезу хронічного катарального гінгівіту у дітей з цукровим діабетом I типу.

Вперше встановлено, що вміст ІЛ-18 в ротовій рідині дітей соматично здорових дітей молодшого шкільного віку без ознак хронічного катарального гінгівіту складає 3,41±0,25 пг/мл, у соматично здорових дітей з хронічним катаральним гінгівітом він був вищим – 5,74±0,27 пг/мл. Діти з ЦД I типу без ознак запалення ясен мали ще вищий рівень ІЛ-18 в ротовій рідині - 14,87±1,11 пг/мл. У групі дітей з цукровим діабетом I типу та хронічним катаральним гінгівітом визначений найвищий його рівень – 70,91±7,48 пг/мл, а саме в 20,79 разів більше, ніж в групі здорових дітей без ознак запалення в пародонті. Також виявлено, що вміст ІЛ-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет I типу зі здоровими яснами в 4,74 рази більший відповідного показника в групі соматично здорових дітей зі здоровими яснами.

Вперше запропоновано вважати потенційним біомаркером запалення пародонту у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом I типу за відсутності клінічних проявів запалення ясен підвищений рівень ІЛ-18.

Вперше було проведено дослідження стану балансу в циклі NO (критерію поляризації макрофагів) ротовій рідині дітей з цукровим діабетом I

типу. Вперше визначено активність індуцибельної NO-синтази, що дозволяє оцінити поляризацію макрофагів у бік «класично» активованих М1 (мають прозапальний ефект) в групі дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні цукрового діабету І типу в 1,35 разів більше, ніж в групі соматично здорових дітей без ознак запалення ясен. Доведено, що при цьому активність аргінази, яка відповідає за процеси регенерації не змінилася.

Вперше показано, що зміни в активностях ізоформ NOS у дітей з цукровим діабетом І типу є наслідком системного впливу дефіциту інсуліну. При порівнянні даних значень індуцибельної NO-синтази та аргінази між групами соматично здорових дітей зі здоровими яснами та дітей, хворих на цукровий діабет І типу зі здоровими яснами відмічено зростання значення iNOS в 1,65 разів та зменшення значення аргінази в 1,57 разів. Подібне порушення балансу вищевказаних показників свідчить про зниження регенеративних можливостей в слизовій оболонці у дітей з цукровим діабетом І типу.

Внаслідок виконання даної роботи на підставі отриманих даних обґрунтований та розроблений метод лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей з цукровим діабетом І типу. Застосування даного лікувально-профілактичного комплексу призвело до покращення гігієни порожнини рота, зменшення ступеня запалення ясен, зниження індексу кровоточивості ясен, вірогідного зниження активності індуцибельної NO-синтази (що володіє прозапальним ефектом) майже в 1,72 разів у порівнянні з вихідними даними, та зростання активності аргінази (відповідає за процеси регенерації) в 1,22 рази у порівнянні з вихідними.

На основі отриманих даних вперше визначені прогностичні критерії схильності до гінгівіту дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом І типу. Свід. UA 107822. Спосіб прогнозування рівня інтерлейкіну-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет І типу. / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Опубл. 6. 09.2021 (Додаток В).

Розроблено та обґрунтовано комплекс лікувально-профілактичних заходів лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей із цукровим діабетом І типу.

Отримане авторське право на твір «Спосіб лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку хворих на цукровий діабет І типу» / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Свід. UA 102574, опубл. 16.02.2021 (Додаток Е).

9. Теоретичне значення. У дисертації наведено теоретичне узагальнення і розв'язання наукової задачі, що полягала у підвищенні ефективності лікування хронічного катарального гінгівіту в дітей молодшого шкільного віку, хворих на цукровий діабет І типу шляхом розробки патогенетично обумовленого лікувально-профілактичногокомплексу.

10. Відповідність вимогам до оформлення дисертації. Дисертаційна робота викладена на 217 сторінках друкованого тексту та складається зі вступу, огляду літератури, розділу «матеріали, об'єкти та методи дослідження», 4-х розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, переліку використаної літератури (213 джерел, з яких 135 англомовних і 78 кирилецею), 7 додатків. Робота містить 19 таблиць та ілюстрована 27 рисунками.

Дисертація повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019.

11. Практичне значення роботи. Отримані в результаті проведених клініко-лабораторних досліджень дані мають теоретичне і практичне значення для клініки дитячої терапевтичної стоматології, педіатрії та ендокринології.

Отримані результати поширеності хронічного катарального гінгівіту в дітей з цукровим діабетом І типу можуть використовуватись для планування

та надання стоматологічної допомоги. Визначені величини лабораторних показників ротової рідини та індекси стану тканин пародонта рекомендовано використовувати для вибору схеми лікування хронічного катарального гінгівіту та оцінки ефективності лікувальних та профілактичних заходів у дітей з цукровим діабетом I типу.

За результатами дослідження отримане авторське право на твір «Спосіб лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку хворих на цукровий діабет I типу» / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Свід. UA 102574, опубл. 16.02.2021 (Додаток Е).

Отримане авторське право на твір «Опитувальник стоматологічний для дітей і батьків» / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Свід. UA 95621, опубл. 24.01.2020 (Додаток А).

Отримане авторське право на твір «Спосіб прогнозування рівня інтерлейкіну-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет I типу» / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Свід. UA 107822, опубл. 06.09.2021 (Додаток В).

Отримано технологію «Технологія прогнозування рівня інтерлейкіну-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет I типу» / О.В. Шешукова, І.О. Кузь // Державний реєстраційний номер: 0621U000100 (Додаток Г).

Отримані в ході виконання даного дослідження результати були впроваджені в клінічну практику КП «Міська дитяча клінічна стоматологічна поліклініка Полтавської міської ради», КП «Полтавський обласний центр стоматології – стоматологічна поліклініка Полтавської обласної ради». Наукові розробки також використовуються в навчальному процесі на кафедрах: дитячої стоматології ПДМУ, дитячої стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань ПДМУ (Додаток Є).

12. Повнота опублікування результатів дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 43 наукові роботи, з них 9 – у провідних фахових журналах, включених до переліку наукових фахових видань України і затверджених МОН України; 3 – у періодичних наукових виданнях, що

входять до науково-метричної бази Scopus, 1 – у періодичних наукових виданнях, що входять до науково-метричної бази Web of Science, отримано 3 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, 1 технологія, 24 тез доповідей та 1 стаття у матеріалах конгресів та науково-практичних конференцій, 1 стаття у колективній монографії.

Публікації результатів дисертаційної роботи відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та сучасним вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019.

13. Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи викладено й обговорено на: Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми стоматології, щелепно-лицевої хірургії, пластичної та реконструктивної хірургії голови та шиї» (Полтава, 2019); Всеукраїнській науковій конференції молодих учених «Медична наука у практику охорони здоров'я» (Полтава, 2019); VII Медико-фармацевтичному конгресі студентів та молодих вчених України (BIMCO) (Чернівці, 2020); науково-практичній конференції з міжнародною участю «Сучасні аспекти теоретичної та практичної стоматології» (Чернівці, 2020); XXV Міжнародному медичному конгресі студентів і молодих вчених (Тернопіль, 2021); науково-практичній конференції з міжнародною участю «Ортопедична стоматологія: традиції, сьогодення, погляд у майбутнє» (Полтава, 2021); науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини» (Полтава, 2021); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених «Медична

наука-2021» (Полтава, 2021); Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022» (Запоріжжя, 2022); «Second international congress on biological and health sciences» (Туреччина, 2022); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених «Медична наука-2022» (Полтава, 2022).

14. Особистий внесок здобувача до наукових праць.

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Шешукова ОВ, Кузь ІО. Взаємозв'язок цукрового діабету І типу та захворювань пародонта у дітей. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА. 2019;4(68):130-35. DOI: https://doi.org/10.31718/2077-1096.19.4.130 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

2. Шешукова ОВ, Кузь ІО. Догляд за ротовою порожниною та вибір лікарських препаратів при захворюваннях пародонту у дітей з цукровим діабетом І типу. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА. 2020;1(69):199-204. DOI: https://doi.org/10.31718/2077-1096.20.1.199 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

3. Шешукова ОВ, Кузь ІО. Аналіз індексів гігієни і парадонтальних індексів у дітей із цукровим діабетом І типу. Український стоматологічний альманах. 2020;4:90-5. DOI: https://doi.org/10.31718/2409-0255.4.2020.17 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

4. Кузь ІО. Аналіз взаємозв'язків поведінкових звичок та стану пародонту і гігієни порожнини рота у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом І типу та їх батьків за результатами використання стоматологічного опитувальника. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник УМСА. 2021;1(73):71-5. DOI: https://doi.org/10.31718/2077-1096.21.1.71 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

5. Maksymenko AI, Sheshukova OV, Kuz IO, Lyakhova NA, Tkachenko IM. The level of interleukin-18 in the oral fluid in primary school children with chronic catarrhal gingivitis and type I diabetes mellitus. Wiad Lek. 2021;74(6):1336-340. DOI: 10.36740/WLek202106109 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

6. Kuz IO, Akimov OYe, Kostenko VO, Sheshukova OV, Maksymenko AI, Pysarenko OA. Functioning of NO-cycle in the saliva of children with type 1 diabetes mellitus. Problems of Endocrine Pathology. 2021;78(4):34-9. DOI: https://doi.org/10.21856/j-PEP.2021.4.05 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

7. Кузь ІО, Шешукова ОВ, Ткаченко ІМ, Казакова КС, Бауман СС, Труфанова ВП, Лохматова НМ. Periodontal indices in children with insulin-dependent diabetes mellitus during the treatment of gingivitis. Світ медицини та біології. 2021;4(78):80-4. DOI: http://dx.doi.org/10.26724/2079-8334-2021-4-78-80-84 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

8. Кузь ІО, Шешукова ОВ, Акімов ОЄ, Костенко ВО, Максименко АІ, Писаренко ОА. Активність маркерних ферментів поляризації макрофагів у ротовій рідині дітей з цукровим діабетом І типу в динаміці лікування хронічного катарального гінгівіту. Вісник проблем біології і медицини. 2021; 4(162):315-19. DOI: 10.29254/2077-4214-2021-4-162-315-319 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

9. Sheshukova OV, Kuz IO, Kostenko VO, Akimov OYe, Maksymenko AI, Pysarenko OA, Lyakhova NA. Functioning of NO-cycle in the oral fluid in children of primary school age with type 1 diabetes mellitus in the treatment of chronic catarrhal gingivitis. Wiad Lek. 2022;75(3):654-59. DOI: 10.36740/WLek202203116 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

10. Kuz IO, Sheshukova O.V., Maksymenko A.I., Pysarenko O.A. The comparative evaluation of treatment and prevention measures in the complex therapy of inflammation in periodontium in children with diabetes mellitus. Вісник стоматології. 2022;118(1):89-97. DOI: https://doi.org/10.35220/2078-8916-2022-43-1.16 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

11. Шешукова ОВ, Кузь ІО, Максименко АІ, Труфанова ВП, Поліщук ТВ, Мосієнко АС, Казакова КС. Встановлення зв'язку між рівнем ІЛ-18 та станом тканин пародонту в дітей молодшого шкільного віку, хворих на хронічний катаральний гінгівіт на фоні інсулінозалежного цукрового діабету. Вісник проблем біології і медицини. 2022;2(165): 261-70. DOI: 10.29254/2077-4214-2022-2-2-165-261-270 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність

за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

12. Sheshukova OV, Kuz IO, Bauman SS, Kazakova KS, Mosiienko AS, Polishchuk TV, Trufanova VP. Evaluation of oral hygiene and periodontal indices of 6-14-year-old children with insulin-dependent diabetes mellitus. Український журнал медицини, біології та спорту. 2023;8(1):202-07. DOI: https://doi.org/10.26693/jmbs08.01.202 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

13. Кузь ІО, Шешукова ОВ, Максименко АІ, Писаренко ОА. The role of oral fluid in the development of periodontal diseases in children with diabetes mellitus. Вісник стоматології. 2023;123(2):154-60. DOI: https://doi.org/10.35220/2078-8916-2023-48-2.27 (Кузь І.О. – збір та аналіз даних, відповідальність за статистичний аналіз, написання статті, подача до друку; Шешукова О.В. – концепція роботи та дизайн, критичний огляд, остаточне затвердження статті).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Шешукова ОВ, Кузь ІО. Огляд методів дослідження слини у дітей із захворюваннями пародонту та цукровим діабетом І типу. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Наука, технології та практика в стоматології»; 2019 Жовт. 30; Харків. Харків: ХНМУ; 2019. с. 283-95. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

2. Кузь ІО. Механізми розвитку патології пародонту та огляд існуючих патогенетичних схем лікування у дітей з цукровим діабетом І типу. Матеріали VII Міжнародного медико-фармацевтичного конгресу студентів та молодих учених України (BIMCO); 2020; Чернівці. Чернівці: ВДНЗУ

«Буковинський державний медичний університет»; 2020. с. 408. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку).

3. Шешукова ОВ, Кузь ІО. Огляд схем лікування патології пародонту у дітей з цукровим діабетом І типу. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Сучасні аспекти теоретичної та практичної стоматології»; 2020 Трав. 4-5; Чернівці. Чернівці: ВДНЗУ «Буковинський державний медичний університет»; 2020. с. 51-2. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

4. Sheshukova OV, Bauman SS, Kuz IO. Cytokine profile and role of nuclear transcription factor KB in children with gingivitis/periodontitis and somatic diseases. The IX Annual International Scientific-Practical Conference «Medicine Pressing Questions»; 2020 May 6-8; Baku. Baku: Azerbaijan; 2020. p. 5. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

5. Maksymenko AI, Kuz IO, Sheshukova OV. Dental status analysis in children with insulin-dependent diabetes mellitus. International scientific and practical conference «New trends and unresolved issues of preventive and clinical medicine»; 2020 September 25-26; Lublin. Lublin: Poland; 2020. p. 137. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

6. Kuz IO, Maksymenko AI, Sheshukova OV. Distribution characteristics of dental diseases in children with diabetes mellitus. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини»; 2020 Жовт. 22-23; Полтава. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка; 2020. с. 42-3. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

7. Шешукова ОВ, Кузь ІО, Максименко АІ. Рівень стоматологічної захворюваності у дітей, хворих на цукровий діабет. Матеріали наук.-практ.

конф. з міжнар. участю «Мультидисциплінарний підхід в ортодонтичному лікуванні»; 2020 Лист. 12-13; Полтава. Полтава: УМСА; 2020. с. 37. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

8. Sheshukova OV, Kuz. IO, Bauman SS. The level of interleukin-18, -1β, 10 in the oral fluid of primary school children with chronic catarrhal gingivitis and somatic diseases. Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. «Досягнення медичної науки як чинник стабільності розвитку медичної практики». 2021 Бер. 12-13; Дніпро. Дніпро: Організація наукових медичних досліджень «Salutem»; 2021. с. 52-4. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

9. Кузь ІО. Вміст ІЛ-18 в ротовій рідині дітей з цукровим діабетом І типу. Матеріали XXV Міжнародного медичного конгресу студентів і молодих вчених; 2021 Квіт. 12-14; Тернопіль. Тернопіль: Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського; 2021. с. 82. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку).

10. Sheshukova OV, Kuz IO, Bauman SS. Analysis of interleukin-18, -1β, -10 levels in the oral fluid and the expression level of IKβα in children with chronic catarrhal gingivitis and somatic diseases. Матеріали Міжнародної міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасні тенденції та перспективи розвитку стоматологічної освіти, науки та практики»; 2021 Квіт. 16-17; Харків. Харків: Харківська медична академія післядипломної освіти; 2021. с. 124-26. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

11. Шешукова ОВ, Кузь ІО, Максименко АІ. Вибір засобів гігієни порожнини рота та лікарських препаратів при захворюваннях пародонту у дітей з цукровим діабетом І типу. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Сучасні досягнення та перспективи розвитку хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії», присвяченої 100-річчю з дня заснування УМСА та 80-ій річниці з дня народження проф. Рибалова Олега

Васильовича; 2021 Трав. 7; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2021. с. 147-48. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

12. Кузь ІО, Шешукова ОВ. Аналіз взаємозв'язків поведінкових звичок та стану пародонту і гігієни порожнини рота у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом І типу та їх батьків за результатами використання стоматологічного опитувальника. Матеріали наук.-практ. конф. студентів, молодих вчених та лікарів KHIASM; 2021 Трав. 12-14; Харків. Харків: Kharkiv International Annual Scientific Meeting; 2021. с. 119. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

13. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. Overview of medications and special means for oral hygiene in children with type I diabetes mellitus and gingivitis, based on pathogenetic links between diseases. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю «42 наукові читання ім. О.О. Богомольця»; 2021 Трав. 24; Київ. Київ: Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця; 2021. с. 75. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

14. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. Special features of NO-synthase and arginase activity in the oral fluid of children with type 1 diabetes mellitus. Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. «Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної медицини»; 2021 Черв. 25-26; Львів. Львів: Громадська організація «Львівська медична спільнота»; 2021. с. 35-7. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

15. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. The analysis of relationship between type 1 diabetes mellitus and occurrence of gingivitis and periodontitis in children and adolescents. Організаційно-правові та соціально-економічні засади функціонування системи громадського здоров'я в Україні: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ждана В.М. та проф. Голованової І.А.; 2021;

Полтава. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс»»; 2021. с. 171-79. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

16. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. NO-synthase and arginase activity in the saliva of children with chronic catarrhal gingivitis and type 1 diabetes mellitus. Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. «Вплив науково-технічного прогресу на розвиток медичної науки та практики: реалії сьогодення»; 2021 Лип. 9-10; Київ. Київ: Громадська організація «Київський медичний науковий центр»; 2021. с. 37-9. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

17. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. Overview of methods for studying saliva in children with gingivitis/periodontitis and type I diabetes mellitus. All Ukrainian Scientific and Practical Absentee Conference with International Participation «Poltava's Days of Public Health»; 2021 May 28; Poltava. Poltava: PSMU; 2021. p. 1533. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

18. Кузь ІО, Шешукова ОВ, Максименко АІ. Активність NO-синтази й аргінази в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет І типу. Матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної наук.-практ. конф. з міжнар. участю «УМСА – століття інноваційних напрямків та наукових досягнень (до 100-річчя заснування УМСА)»; 2021 Жовт. 8; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2021. с. 44-5. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

19. Кузь ІО, Шешукова ОВ. Особливості функціонування NO-циклу в ротовій рідині дітей молодшого шкільного віку, хворих на хронічний катаральний гінгівіт та цукровий діабет І типу. Матеріали наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю «Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини»; 2021 Вер. 30 Жовт. 1; Полтава.

Полтава: ПДМУ; 2021. с. 46-7. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

20. Кузь ІО. Oral hygiene and periodontal indices in primary school age children with 1 type diabetes mellitus in dynamics. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, присвяченої 100-річчю Полтавського державного медичного університету «Медична наука-2021»; 2021 Груд. 3; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2021. с. 4-5. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку).

21. Кузь ІО. Маркерні ферменти поляризації макрофагів у слині дітей з інсулінозалежним цукровим діабетом в динаміці лікування гінгівіту. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених «Досягнення сучасної медичної та фармацевтичної науки – 2022»; 2021 Лют. 4; Запоріжжя. Запоріжжя: Запорізький державний медичний університет; 2022. с. 127. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку).

22. Sheshukova OV, Kuz IO, Maksymenko AI. Oral hygiene and periodontal indices in children with 1 type diabetes mellitus during gingivitis treatment. Materials of «Second international congress on biological and health sciences»; 2022 Febr. 24-27; Turkey. Turkey: online; 2022. p. 45. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку).

23. Кузь ІО, Шешукова ОВ, Максименко АІ. Рівень цитокінів в слині при хронічному катаральному гінгівіті у дітей з ендокринною патологією. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Полтавські дні громадського здоров'я»; 2022 Трав. 27; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2022. с. 23-6. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

24. Kuz IO, Sheshukova OV, Maksymenko AI, Lyakhova NO. The role of the dentist in the treatment of emergency conditions in young patients with type 1 diabetes mellitus. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю

«Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи»; 2022 Вер. 8; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2022. с. 73-6. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

25. Kuz IO, Sheshukova OV, Maksymenko AI. Introduction of a treatment scheme for chronic catarrhal gingivitis in children of primary school age with 1 type diabetes mellitus. Збірник тез доповідей II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю «Пріоритетні напрями досліджень у науковій та освітній діяльності: проблеми та перспективи»; 2022 Жовт. 12-13; Рівне. Рівне: Комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія»; 2022. с. 34-7. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).

26. Кузь ІО, Шешукова ОВ. Функціонування NO-циклу та вміст інтерлейкіну 18 в ротовій рідині дітей, хворих на хронічний катаральний гінгівіт та цукровий діабет і типу. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених «Медична наука – 2022»; 2022 Груд. 2; Полтава. Полтава: ПДМУ; 2022. с. 8-9. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення тез до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

27. Шешукова ОВ., Кузь ІО. Свід. UA 95621. Анкета «Опитувальник стоматологічний для дітей і батьків». Опубл. 24.01.2020. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення свідоцтва до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

28. Шешукова ОВ., Кузь ІО. Свід. UA 102574. Спосіб лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку хворих на цукровий діабет І типу. Опубл. 16.02.2021. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення свідоцтва до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

29. Шешукова ОВ., Кузь ІО. Свід. UA 107822. Спосіб прогнозування рівня інтерлейкіну-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет І типу. Опубл. 06.09.2021. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз,

оформлення свідоцтва до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

30. Шешукова ОВ., Кузь ІО. Технологія прогнозування рівня інтерлейкіну-18 в ротовій рідині дітей, хворих на цукровий діабет І типу. Державний реєстраційний номер: 0621U000100. (Здобувачем проведено збір матеріалу, його аналіз, оформлення технології до друку, співавтор надавала консультативну допомогу).

15. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту. Дисертаційна робота Кузь Ірини Олексіївни відповідає спеціальності 221 – Стоматологія.

16. Характеристика здобувача, його творчий шлях у науці, ступінь його наукової зрілості тощо. Кузь Ірина Олексіївна, 1989 року народження, освіта вища.

У 2011 році закінчила Вищий державний навчальний заклад України "Українська медична стоматологічна академія", за спеціальністю "Стоматологія". З 2011р. по 2013р., навчалася в інтернатурі в м. Кривий Ріг на факультеті післядипломної освіти лікарів-стоматологів за спеціальністю "Стоматологія" Дніпропетровського державного медичного університету.

Після атестування 27.06.2013 року працювала лікарем-стоматологом загальним в МК ЛПУ стоматологічна поліклініка м. Олександрія Кіровоградської області. З 01.09.2018 р. по 3.08.2023 р. навчалась в очній "денній" аспірантурі на кафедрі дитячої стоматології Полтавського державного медичного університету.

За період навчання у аспірантурі здобувач набув теоретичні знання, уміння, навички та відповідні компетентності, передбачені освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії в Українській медичній стоматологічній академії зі спеціальності 222 – Медицина, оволодів необхідними для здобувача освіти на рівні доктора філософії компетентностями, технікою лабораторних досліджень, методами планування, організації та проведення експериментів на тваринах,

узагальнення та аналізу одержаних результатів, підготовки оглядових та оригінальних публікацій, оформлення дисертаційної роботи.

Відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. No 167, результати дисертації опубліковано у 43 друкованих працях, з яких 9 статтей у фахових журналах України, 2 статті у фаховому журналі, виданному в країні ЄС (Польща), що реферуються міжнародною наукометричною базою "Scopus", та 1 стаття у фаховому журналі, виданному в Україні, що реферуються міжнародною наукометричною базою "Scopus", 1 стаття у фаховому журналі, виданному в Україні, що реферуються міжнародною наукометричною базою "Web of Science", 25 тез доповідей у матеріалах конгресів і конференцій, 1 стаття у матеріалах конгресів і конференцій, 1 стаття в колективній монографії, 3 свідоцтва на авторське право та 1 технологія.

17. Результати перевірки на наявність неправомірних запозичень. Полтавський державний медичний університет має внутрішню систему перевірки академічних текстів на наявність запозичень. Академічні тексти перевіряються на основі Положення «Про порядок перевірки у Полтавському державному медичному університеті текстових документів – магістерських, кандидатських і докторських дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату», що базується на чинному законодавстві України.

Публікації та дисертаційна робота Кузь І.О. «Профілактика і лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого щкільного віку з цукровим діабетом 1 типу», не містять виявлених текстових та інших запозичень.

ПОСТАНОВИЛИ

На основі представленої дисертаційної роботи, прилюдного її обговорення, відповідей на запитання та відгуків офіційних рецензентів

учасники фахового семінару при Полтавському державному медичному університеті вважають, що дисертаційна робота здобувача Кузь І.О. «Профілактика і лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого щкільного віку з цукровим діабетом 1 типу» є закінченим науковим дослідженням, що розв'язує наукову задачу, яка полягає у підвищення ефективності лікування та профілактики хронічного катарального гінгівіту у дітей молодшого шкільного віку з цукровим діабетом І типу шляхом розробки лікувально-профілактичного комплексу на основі визначених прогностичних критеріїв.

Робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та сучасним вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019р. і може бути представлена до офіційного захисту за спеціальністю 221 Стоматологія.

Висновок прийнято за результатами голосування

«За» - 23, «Проти» - немає, «Утримались» - 2.

Голова фахового семінару,

д. мед. н., професор Д.М.Король

Рецензенти:

д.мед.н., професор Л.Ф.Каськова

к.мед.н., доцент О.В.Хміль

Секретар фахового семінару,

к.б.н., доцент В.М. Соколенко